

TALABALARDA G'OYAVIY VA MA'NAVIY IMMUNITETNI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI

Mirzayeva Nargiza Lyuptiyevna

Qarshi davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu tezisdagi talabalarda g'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirish texnologiyalarining pedagogik jihatlari tahlil etilgan. Globallashuv va axborot oqimlarining kuchayishi sharoitida yoshlarning ongiga turli mafkuraviy tahdidlar kirib kelayotganligi ushbu muammoning dolzarbligini belgilaydi. Tadqiqotda g'oyaviy va ma'naviy immunitet tushunchalarining mazmuni, ularning o'zaro bog'liqligi hamda shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari yoritilgan. Xususan, interaktiv metodlar, loyiha asosida o'qitish, media savodxonlikni rivojlantirish va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning ahamiyati asoslab berilgan. Shuningdek, ta'lim jarayonida talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish, mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirish orqali ularning g'oyaviy barqarorligini ta'minlash masalalari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim tizimida ma'naviy-axloqiy tarbiyani takomillashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: g'oyaviy immunitet, ma'naviy immunitet, pedagogik texnologiyalar, oliy ta'lim, talaba shaxsi, tanqidiy fikrlash, media savodxonlik, interaktiv metodlar, loyiha asosida o'qitish, g'oyaviy tahdidlar.

Аннотация. В данной работе анализируются педагогические аспекты технологий формирования идеологического и духовного иммунитета у студентов. Актуальность проблемы обусловлена тем, что в условиях глобализации и интенсификации информационных потоков в сознание молодежи проникают различные идеологические угрозы. Исследование охватывает содержание понятий идеологического и духовного иммунитета, их взаимосвязи и современные педагогические технологии их формирования. В частности, обосновывается важность интерактивных методов, проектного обучения, развития медиаграмотности и лично-ориентированного подхода. Также рассматриваются вопросы развития критического мышления студентов в образовательном процессе и обеспечения их идеологической устойчивости посредством формирования навыков самостоятельного принятия решений. Результаты исследования имеют большое значение для совершенствования духовно-нравственного воспитания в системе высшего образования.

Ключевые слова: идеологический иммунитет, моральный иммунитет, педагогические технологии, высшее образование, личность студента, критическое мышление, медиаграмотность, интерактивные методы, проектное обучение, идеологические угрозы.

Annotation. This article analyzes the pedagogical aspects of technologies for developing ideological and spiritual immunity in students. In the context of globalization and the rapid growth of information flows, increasing ideological threats to young people highlight the relevance of this issue. The study explores the essence of ideological and spiritual immunity, their interrelation, and modern pedagogical technologies for their development. In particular, the importance of interactive methods, project-based learning, media literacy, and a learner-centered

approach is substantiated. The paper also examines ways to enhance students' critical thinking and independent decision-making skills to ensure their ideological stability. The findings contribute to improving spiritual and moral education in higher education institutions.

Key words: *ideological immunity, spiritual immunity, pedagogical technologies, higher education, student personality, critical thinking, media literacy, interactive methods, project-based learning, ideological threats.*

KIRISH

Talabalarda g'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirish texnologiyalari masalasi bugungi globallashuv davrida alohida dolzarblik kasb etmoqda. Axborot oqimlarining keskin ortishi, turli mafkuraviy ta'sirlarning kengayishi yoshlarning ongiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalarida talabalarning nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalarini, balki ularning g'oyaviy barqarorligi va ma'naviy mustahkamligini ta'minlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. G'oyaviy va ma'naviy immunitet shaxsning turli yot g'oyalarga, zararli axborotlarga va axloqiy tahdidlarga qarshi ongli ravishda qarshilik ko'rsatish qobiliyatini anglatadi. Uni shakllantirish esa tizimli, ilmiy asoslangan va texnologik yondashuvni talab etadi. Mazkur jarayonni samarali tashkil etishda pedagogik texnologiyalar muhim o'rin tutadi. Pedagogik texnologiya deganda, aniq maqsadga yo'naltirilgan, oldindan rejalashtirilgan va natijaga kafolat beruvchi ta'lim-tarbiya jarayoni tushuniladi. Talabalarda g'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirish texnologiyalari ham o'zining maqsadli yo'nalganligi, bosqichma-bosqich amalga oshirilishi va natijadorligi bilan ajralib turadi. Bu texnologiyalar talabalarning ongiga ta'sir etish, ularning dunyoqarashini kengaytirish va mustahkamlash, shuningdek, mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Talabalarda g'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirish jarayonida birinchi navbatda ularning bilim darajasini oshirish muhimdir. Chunki yetarli bilimga ega bo'lmagan shaxs turli noto'g'ri g'oyalarga tez beriluvchan bo'ladi. Shu sababli ta'lim jarayonida milliy va umuminsoniy qadriyatlar, tarixiy meros, madaniy an'analar haqida chuqur va tizimli bilim berish zarur. Bu jarayonda nafaqat nazariy bilimlar, balki hayotiy misollar, tarixiy voqealar va zamonaviy ijtimoiy jarayonlar bilan bog'liq tahlillar ham muhim ahamiyatga ega. Talabalarga o'z milliy o'zligini anglash, tarixiy ildizlarini his etish imkoniyatini berish ularning g'oyaviy immunitetini mustahkamlaydi.

G'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirishda interaktiv pedagogik texnologiyalardan foydalanish alohida samaradorlik beradi. An'anaviy ta'lim usullari ko'proq bir tomonlama axborot uzatishga qaratilgan bo'lsa, interaktiv metodlar talabaning faol ishtirokini ta'minlaydi. Munozara, debat, "aqliy hujum", "klaster", "keys-stadi" kabi metodlar orqali talabalar turli masalalarni mustaqil tahlil

qilishga, o'z fikrini asoslashga va boshqalar fikriga hurmat bilan qarashga o'rganadi. Bu esa ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirib, har qanday axborotni ongli ravishda qabul qilishiga yordam beradi. Shuningdek, loyiha asosida o'qitish texnologiyasi ham talabalarda g'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Bu texnologiya talabalarining mustaqil izlanish olib borishiga, muayyan muammoni hal etish yo'llarini topishga va natijani amaliyotda qo'llashga yo'naltiradi. Masalan, talabalar ijtimoiy muammolar, ma'naviy qadriyatlar yoki axborot xavfsizligi mavzularida loyihalar tayyorlash orqali nafaqat bilim oladi, balki o'z pozitsiyasini shakllantiradi. Bu esa ularning g'oyaviy barqarorligini oshiradi.

Media savodxonlikni rivojlantirish ham ushbu jarayonning ajralmas qismi hisoblanadi. Zamonaviy axborot makonida yoshlar turli manbalardan kelayotgan ma'lumotlar bilan to'qnash keladi. Bu ma'lumotlarning barchasi ham ishonchli yoki foydali bo'lavermaydi. Shu sababli talabalarni axborotni tanlash, tahlil qilish va baholash ko'nikmalariga o'rgatish zarur. Media savodxonlik texnologiyalari orqali talabalar yolg'on axborot, manipulyatsiya va propaganda elementlarini aniqlashni o'rganadi. Bu esa ularning g'oyaviy immunitetini sezilarli darajada mustahkamlaydi. Talabalarda g'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirishda tarbiyaviy ishlarning ham o'rni katta. Turli ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, uchrashuvlar, davra suhbatlari va seminarlar talabalar ongiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, taniqli olimlar, yozuvchilar, jamoat arboblari bilan uchrashuvlar yoshlarning dunyoqarashini kengaytiradi va ularda hayotga nisbatan ongli munosabatni shakllantiradi. Bunday tadbirlar orqali talabalar o'zlari uchun ijobiy ideal va namuna topadi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasi ham muhim ahamiyatga ega. Har bir talabaning individual xususiyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etish ularning ichki motivatsiyasini oshiradi. Bu esa o'z navbatida ularning ma'naviy va g'oyaviy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Talaba o'zini qadrlangan va tushunilgan his qilganida, u ta'lim jarayonida faolroq ishtirok etadi va o'z fikrini erkin ifoda etadi.

Raqamli texnologiyalardan foydalanish ham talabalarda g'oyaviy va ma'naviy immunitetni shakllantirishda keng imkoniyatlar yaratadi. Onlayn platformalar, ta'limiy videolar, virtual muhokama maydonlari orqali talabalar turli mavzularni chuqur o'rganish imkoniga ega bo'ladi. Shu bilan birga, raqamli muhitda xavfsiz harakatlanish ko'nikmalarini shakllantirish ham muhimdir. Bu talabalarni kiberxavf-xatarlardan himoya qiladi va ularning ongli faoliyat yuritishiga yordam beradi. Mazkur texnologiyalarni amalga oshirishda pedagoglarning roli hal qiluvchi

ahamiyatga ega. Pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki yo‘naltiruvchi, maslahatchi va motivator sifatida faoliyat yuritishi lozim. U talabalarni mustaqil fikrlashga undashi, ularning savollariga ochiq javob berishi va erkin fikr almashuv muhitini yaratishi zarur. Shuningdek, pedagog o‘zining shaxsiy namunasi orqali ham talabalarga ta’sir ko‘rsatadi. Uning axloqiy fazilatlarini, madaniyati va dunyoqarashi talabalar uchun muhim o‘rnak bo‘lib xizmat qiladi.

G‘oyaviy va ma’naviy immunitetni shakllantirish jarayoni faqat ta’lim muassasasi bilan cheklanib qolmasligi kerak. Bu jarayonda oila, jamiyat va ommaviy axborot vositalarining hamkorligi muhimdir. Talaba turli ijtimoiy muhitlarda shakllanadi va rivojlanadi. Shu sababli barcha ijtimoiy institutlarning birgalikdagi sa’y-harakatlari orqali ijobiy natijalarga erishish mumkin. Natijada talabalarda mustahkam e’tiqod, aniq hayotiy pozitsiya, ijtimoiy faollik va mas’uliyat hissi shakllanadi. Ular turli g‘oyaviy tahdidlarga qarshi ongli ravishda kurasha oladigan, mustaqil fikrga ega bo‘lgan yetuk shaxslar sifatida shakllanadi. Bu esa jamiyatning barqaror rivojlanishiga, uning ma’naviy salohiyatining oshishiga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa o‘rnida aytish mumkinki, talabalarda g‘oyaviy va ma’naviy immunitetni shakllantirish texnologiyalari zamonaviy pedagogikaning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu texnologiyalarni samarali qo‘llash orqali oliy ta’lim tizimida nafaqat bilimli, balki ma’naviy barkamol, g‘oyaviy jihatdan barqaror shaxslarni tarbiyalash mumkin. Bu esa bugungi kunda har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalangan adabiyotlar ro‘yxati:

1. European Schoolnet. Digital Citizenship Education Handbook. – Brussels: Council of Europe, 2019.
2. Nurmonov D., Qurbonov M. Talabalarda ma’naviy immunitetni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o‘rni // Pedagogik ta’lim. – 2022. – №3(41).
3. OECD. Education in the Digital Age: Healthy and Responsible Use of Technology in Schools. – OECD Publishing, 2023.
4. Quronov M., Mo‘minova N. Oliy ta’limda axloqiy tarbiyaning innovatsion yondashuvlari. – Toshkent: TDPU, 2021.
5. Tashanov A., Karimova Sh. Digital Education and Youth Spirituality in Uzbekistan: Challenges and Opportunities // International Journal of Psychosocial Rehabilitation. – 2020. – Vol. 24, Issue 10.
6. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375116>
7. <https://cyberleninka.ru/article/n/oliy-ta-lim-muassasalarida-ma-naviy-axloqiy-tarbiyani-raqamli-muhit-sharoitida-tashkil-etish-strategiyasi>
8. <https://cyberleninka.ru/article/n/talaba-yoshlar-ongida-ma-naviy-bo-shliqni-to-ldirishda-mafkuraviy-immunitetni-shakllantirishning-ahamiyati>